

Sygnatura akt XII C 1690/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 19 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Łosik

Protokolant: Stażysta Agata Zbąszyniak

po rozpoznaniu w dniu 5 marca 2014r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W.**

przeciwko **K. S.**

zapłatę

utrzymuje w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w dniu 21 maja 2013r. w sprawie XII Nc 90/13.

SSO Anna Łosik

Sygn. akt XII C 1690/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25.03.2013 r. U. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W. wniósł przeciwko W. i K. S. pozew, w którym domagał się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym zasądzonego solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 86.538,78zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że dochodzona przez niego kwota wynika z zadłużenia pozwanych z tytułu umowy kredytu mieszkaniowego z dnia 15.05.2003r. zawartej z (...) Bankiem (...) S.A., która wypowiedziała pozwanym przedmiotową umowę w związku z niedotrzymaniem przez nich terminów płatności i wystawiła (...) opatrzony następnie klauzulą wykonalności przez Sąd, a umową z 8.08.2008r. zbyła wierzytelność na rzecz powoda.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym w dniu 21 maja 2013r. pozwani zostali zobowiązani do zapłaty solidarnie na rzecz powoda kwoty 86.538,78zł z odsetkami ustawowymi zgodnie z żądaniem powoda. Powyższy nakaz zapłaty uprawomocnił się w stosunku do pozwanego W. S. bez zaskarżenia.

W dniu 25.06.2013r. pozwana wniosła zarzuty od powyższego nakazu zapłaty, wnosząc o jego uchylenie i oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych. Wnosiła nadto o zwolnienie od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu zarzutów nie kwestionowała, że wraz z pozwanym - ówczesnym mężem, zawarła umowę kredytu z (...) S.A., a kredytodawca wypowiedział umowę ustalając termin natychmiastowej wymagalności całej kwoty kredytu pozostałej do zapłaty, a następnie wystawił bankowy tytuł wykonawczy. Pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia powoda wskazując, że wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego nie przerywa biegu przedawnienia. Z ostrożności procesowej pozwana wniosła o rozłożenie należności dochodzonej pozwem na raty.

Postanowieniem z 13.08.2013r. Sąd zwolnił pozwaną od kosztów sądowych.

W piśmie wniesionym skutecznie w dniu 21.10.2013r., powód domagał się utrzymania w mocy nakazu zapłaty oraz oddalenia zarzutów strony pozwanej, a nadto zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Powód wskazywał na czynności, które jego zdaniem przerwały bieg terminu przedawnienia. Sprzeciwił się też wnioskowi o rozłożenie świadczenia na raty.

W piśmie z 10.10.2013r. pozwana podtrzymała dotychczasowe stanowisko procesowe negując koncepcję, zgodnie z którą złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przerywało bieg terminu przedawnienia. Wskazywała też, że z dokonanych przez nią wpłat nie można wywodzić, iż pozwana uznała całe roszczenie uniemożliwiając sobie tym samym podniesienie zarzutu przedawnienia. Jej zdaniem, fakt dokonania częściowej zapłaty stanowi uznanie tylko co do zapłaconych kwot.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 15.05.2003r. W. i K. małżonkowie S. zawarli z (...) Bank (...) S.A. umowę kredytu mieszkaniowego (...) nr 203- (...) - (...). Spłata zobowiązania została zabezpieczona hipoteką w kwocie 31.620CHF na nieruchomości należącej do kredytobiorców.

W związku z niedotrzymaniem przez pozwanych terminów płatności, w dniu 10.10.2005r. bank wypowiedział umowę kredytu ustalając termin spłaty należności na dzień 19.11.2005r. Następnie kredytodawca wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) opatrzony datą 18.07.2007r.. Na wniosek wierzyciela, Sąd Rejonowy w Grudziądzu, postanowieniem z dnia 6.08.2007r. nadał dokumentowi klauzulę wykonalności.

dowód: umowa z aneksem k. 3-5, 6, wypowiedzenie umowy k. 10, (...) z klauzulą wykonalności k. 7, 8, 9;

W dniu 8.08.2008r. (...) Bank (...) S.A. na mocy umowy cesji zbyła wierzycielność wynikającą z tytułu umowy kredytu na rzecz U. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty w W..

dowód: wyciąg z umowy sprzedaży portfela wierzycielności k. 26-31,

W dniu 07.04.2009r. powodowy Fundusz wystąpił z wnioskiem do Sądu Rejonowego w Grudziądzu o zmianę wierzyciela hipotecznego na nieruchomości stanowiącej przedmiot zabezpieczenia, należącej do W. i K. S.. Sąd uwzględnił powyższy wniosek i w dniu 27.04.2009r. dokonano stosownej zmiany w dziale IV księgi wieczystej prowadzonej dla nieruchomości, ujawniając powoda jako wierzyciela hipotecznego.

dowód: zawiadomienie o zmianie wpisu k. 11,

Powód kontaktował się z pozwanymi telefonicznie. Dłużnicy nie kwestionowali swego zadłużenia i deklarowali systematyczną spłatę. Powód wystosował do pozwanych pisemne wezwanie do zapłaty datowane na dzień 17.12.2010r., z zastrzeżeniem, że brak spłaty spowoduje wszczęcie postępowania sądowego.

W. S., za aprobatą swej małżonki K. S., dokonał na konto wierzyciela następujących wpłat na poczet zadłużenia: w dniu 17.09.2009r. 2.000zł, 27.10.2009r. 5.000zł, 8.12.2009r. 400zł, 5.02.2010r. 200zł, 1.07.2010r. 500zł, 30.07.2010r. 500zł, 6.09.2010r. 500zł, 4.01.2011r. 200zł, 14.02.2010r. 200zł, 18.05.2011r. 200zł, 19.07.2011r. 400zł, 22.03.2012r. 100zł, 8.05.2012r. 100zł, 29.06.2012r. 100zł, 30.07.2012r. 100zł, 22.08.2012r. 100zł, 29.09.2012r. 100zł, 31.10.2012r. 100zł, 30.11.2012r. 100zł, 2.01.2013r. 100zł, 1.02.2013r. 100zł, 3.04.2013r. 100zł, 4.04.2013r. 100zł, 8.05.2013r. 100zł, 5.06.2013r. 100zł, 2.07.2013r. 100zł, 3.08.2013r. 100zł, 3.09.2013r. 100zł.

dowód: wezwanie do zapłaty k. 14,15. dowody wpłat k. 81-89, zaznania pozwanej k.179.

Powód wystąpił do Sądu Rejonowego w Grudziądzu z wnioskiem o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu w dniu 18.07.2007r. przez (...) S.A przeciwko dłużnikom S., klauzuli wykonalności na swoją rzecz jako następcy pierwotnego wierzyciela. Wniosek ten został oddalony postanowieniem z dnia 09.08.2012r.

dowód: postanowienie z dnia 09.08.2012r. k.111

W dniu 25.03.2013r. powód wystawił wyciąg z ksiąg rachunkowych, w którym stwierdził, że w księgach Funduszu istnieje wymagalne zadłużenie pozwanych w kwocie 86.538,78zł, na którą składa się kwota kapitału wraz z odsetkami liczonymi od 18.08.2008r. oraz odsetki ustawowe w wysokości 13% w skali rocznej liczone od 19.08.2008r. do dnia wytoczenia powództwa.

dowód: wyciąg z ksiąg rachunkowych k. 2

K. S. pracuje w charakterze sprzedawcy magazyniera na giełdzie w G. i zarabia 1.181zł miesięcznie. Ma na utrzymaniu małoletniego syna, który uzyskuje rentę alimentacyjną w kwocie 500zł miesięcznie. Dorosła córka otrzymuje alimenty w kwocie 350zł i stypendium naukowe w kwocie 450zł. Pozwana nie ma oszczędności. Jest współwłaścicielem nieruchomości obciążonej hipoteką. Pozwani rozwiedli się w dniu 26.06.2013r.

dowód: zeznania pozwanej k. 179

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyszczególnione powyżej - niekwestionowane przez żadną ze stron - dokumenty, które uznał za wiarygodne. Sąd dał wiarę zeznaniom pozwanej odnośnie jej sytuacji majątkowej albowiem powód nie zaprzeczył wskazanym okolicznościom. Podkreślić trzeba, że stan faktyczny niniejszej sprawy był bezsporny, a różnice stanowisk stron zasadniczo sprowadzały się do odmiennej oceny prawnej zaistniałych faktów.

Sąd ustalił następujący stan prawny:

Powód domagał się w niniejszej sprawie zasądzenia od pozwanych kwoty stanowiącej zaległość z tytułu umowy kredytu, którą zawarli pozwani z jego poprzednikiem prawnym. W związku z zaległościami w płatnościach, poprzednik prawny powoda wypowiedział pozwanym umowę i wystawił (...) opatrzony następnie klauzulą wykonalności przez Sąd.

Należy zauważyć, iż skoro pomiędzy podmiotami powstał stosunek zobowiązaniowy, to wierzyciel ma prawo oczekiwać, że dłużnik spełni obciążające go świadczenie, a więc, iż ten zachowa się zgodnie z treścią zobowiązania - zaspokajając jednocześnie określony w jego treści interes wierzyciela. Jeżeli dłużnik zachowuje się w sposób niezgodny z treścią zobowiązania, w następstwie czego interes wierzyciela nie zostaje zaspokojony, można powiedzieć, że narusza on zobowiązanie, a jego zachowanie uzyskuje z tego względu kwalifikację zachowania bezprawnego – odnosi się to zarówno do przypadków całkowitego niewykonania świadczenia, jak i do nienależytego jego wykonania. W razie naruszenia zobowiązania przez dłużnika, wierzycielowi przysługuje droga sądowa prowadząca do przymusowego wykonania zobowiązania zgodnie z jego treścią.

W przedmiotowej sprawie niewątpliwie jest, że pozwani nie zapłacili powodowi należności z tytułu zawartej umowy kredytu. Mając na względzie, iż pozwana w zarzutach od nakazu zapłaty zgłosiła zarzut przedawnienia powyżej wskazanych roszczeń, istotnym dla merytorycznie poprawnego rozpoznania sprawy było rozstrzygnięcie czy roszczenie powoda uległo przedawnieniu, a nadto określenie, jaki okres przedawnienia związany jest z roszczeniem powoda.

Zgodnie z treścią art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.

Według art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniej

możliwym terminie. Dla zrozumienia dyspozycji zdania drugiego § 1 art. 120 k.c. niezbędne jest wskazanie, że przy zobowiązaniach bezterminowych, czyli takich, przy których termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, wymagalność jest prostą konsekwencją wezwania dłużnika do wykonania (art. 455); wezwanie to jest właśnie tą czynnością, z którą art. 120 § 1 zdanie 2 wiąże początek biegu terminu.

Roszczenie o zapłatę należności z tytułu umowy kredytu ma charakter majątkowy, który podlega przedawnieniu. Instytucja przedawnienia roszczeń majątkowych przewidziana jest w k.c. w art. 117 i nast. Przedawnieniu ulegają tylko roszczenia majątkowe, o czym stanowi wprost art. 117 § 1 k.c. Zgodnie z dyspozycją art. 117§ 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne. Istotą przedawnienia jest więc podniesienie przez dłużnika tego zarzutu – zwłaszcza w postępowaniu cywilnym - bowiem sąd z urzędu nie uwzględnia upływu terminu przedawnienia. W wyniku podniesienia takiego zarzutu dłużnik skutecznie uchyla się od zaspokojenia roszczenia.

Dodać należy, że zgodnie z dyspozycją art. 123 § 1 bieg przedawnienia przerywa się:

- 1) przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;
- 2) przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje,
- 3) przez wszczęcie mediacji.

W realiach niniejszej sprawy - w związku z brakiem płatności przez pozwanych z tytułu umowy kredytu - Bank w dniu 10.10.2005r. wypowiedział przedmiotową umowę wskazując dłużnikom termin zapłaty do 19.11.2005r. Dnia następnego po upływie wskazanego terminu, czyli w dniu 20.11.2005r. roszczenie stało się wymagalne. Termin przedawnienia wynosi 3 lata, gdyż dotyczy roszczenia związanego z prowadzoną działalnością gospodarczą. W niniejszej sprawie bieg przedawnienia upłynąłby z dniem 20.11.2008r. Z uwagi jednak na czynności wierzyciela bieg terminu przedawnienia został przerwany.

W okresie biegu terminu przedawnienia Bank wystawił Bankowy Tytuł Egzekucyjny, a następnie wystąpił z wnioskiem o nadanie temu tytułowi klauzuli wykonalności. Przedmiotowy wniosek został uwzględniony przez Sąd Rejonowy w Grudziądzu w dniu 9.08 2007r..

Pozwana podnosiła, że wystawienie (...) nie przerywa biegu przedawnienia, który to pogląd Sąd w niniejszej sprawie podziela. Nie sposób natomiast zgodzić się z twierdzeniem, że złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnego nie przerywa tego biegu, co jednoznacznie stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z 12 stycznia 2012r. (II CSK 203/11) tłumacząc także, iż niepodobna przyjąć, iż wolą ustawodawcy było dopuszczenie do przedawnienia roszczenia w czasie postępowania klauzulowego, na czas trwania którego wierzyciel nie ma wpływu. Stanowiłoby to wyłom od zasady według której przedawnienie nie może biec, jeżeli uprawniony nie ma możliwości realizowania roszczenia. Podobny pogląd wyraził Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z 14 listopada 2012r. (I ACa 565/12). Pogląd ten, wbrew stanowisku pozwanej, jest uznawany za utrwalony w orzecznictwie. Złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu nie tylko powoduje przerwanie biegu przedawnienia, ale też jego zawieszenie aż do czasu ukończenia postępowania wywołanego tym wnioskiem (art. 124 §2 kc).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić trzeba, że po wydaniu postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności tj. od dnia 10.08.2007r. przedawnienie ponownie rozpoczęło swój bieg. Trzyletni termin upływałby zatem w dniu 10.08.2010r. W tym okresie zaszły jednak dalsze okoliczności skutkujące przerwą biegu przedawnienia.

Po pierwsze w dniu 07.04.2009r. powód wystąpił o wpisanie w księdze wieczystej zmiany wierzyciela hipotecznego i była to kolejna czynność przerywająca bieg przedawnienia jako, że była podjęta przed Sądem i bezpośrednio zmierzała do zabezpieczenia roszczenia (art.123§1pkt1kpc). Jak słusznie zauważa powód, z brzmienia art.79ust.1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece wynika wyraźnie, że dla przelewu wierzytelności hipotecznej niezbędny jest wpis

w księdze wieczystej. Skoro zaś wniosek został uwzględniony przez Sąd w dniu 27.04.2009r. toteż brak dalszych czynności wierzyciela skutkowałby upływem terminu przedawnienia z dniem 27.04.2012r.

Przedawnienia roszczenia nie nastąpiło jednak w powyższym terminie albowiem doszło do tzw. uznania niewłaściwego długu. Począwszy bowiem **od dnia 17.09.2009r. do 03.09.2013r. pozwani spłacali częściowo zobowiązanie nie kwestionując istnienia zadłużenia**. Odnosząc się do twierdzenia pozwanej, jakoby nie uznała całości roszczenia, bowiem spłaciła tylko jego część, to wskazać należy na treść wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 15 marca 2013r. (VI ACa 1214/12), w którym wskazuje się na sens instytucji uznania roszczenia. I tak, polega ona na tym, że dłużnik zapewnia wierzyciela o wykonaniu zobowiązania, w związku z czym wierzyciel nie musi się obawiać upływu przedawnienia roszczenia, gdyż uznanie powoduje przerwanie biegu przedawnienia, na skutek którego przedawnienie zaczyna biec na nowo. Uznanie jest więc przejawem lojalności dłużnika w stosunku do wierzyciela i zapobiega wytaczaniu niepotrzebnych procesów. **Uznanie niewłaściwe polega na tym, że dłużnik nie składa wprawdzie wyraźnego oświadczenia o uznaniu roszczenia, lecz na podstawie objawów jego zachowania kontrahent może zasadnie przyjmować, że dłużnik ma świadomość ciężącego na nim zobowiązania i ma zamiar dobrowolnego spełnienia świadczenia**. Z kolei Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 8 stycznia 2013r. (V ACa 913/12) wskazał, że **przejawem takiego uznania nieprawidłowego może być w szczególności zapłata części długu**. Powyższe potwierdził też Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z 14 grudnia 2012r. (I ACa 1205/12), w którym podał, iż **skutek w postaci przerwy biegu przedawnienia nie jest uzależniony od uznania długu w określonej wysokości**. Uznanie niewłaściwe długu dotyczy stanu wiedzy podmiotu składającego oświadczenie, wystarczy zatem, aby dłużnik uznał dług co do zasady. Uznanie niewłaściwe może dotyczyć także roszczeń, których wysokość nie jest jeszcze dokładnie ustalona. Przyjmuje się też, że uznanie niewłaściwe nie musi wskazywać ani podstawy prawnej, ani wysokości uznawanego roszczenia. W czynnościach konkludentnych z natury rzecz nie ma miejsca na oświadczenia co do wysokości uznawanego długu. Podkreślić należy, iż bez znaczenia pozostaje okoliczność, iż fizycznie wpłat dokonywał mąż pozwanej albowiem czynił to za jej aprobatą (jak zeznała pozwana „zgadzałam się na to, bo uważałam, że kredyt trzeba spłacić” k.179v).

Niezależnie od powyższego w dniu 31.07.2012r. powód wystąpił o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności na swoją rzecz, który to wniosek został przez Sąd oddalony w dniu 9.08.2012r., co jednak nie ma znaczenia w odniesieniu do przerwania biegu przedawnienia, które jest niezależne od tego, czy wniosek jest zasadny czy nie. Przerwanie biegu przedawnienia nie następuje jedynie wtedy, gdy czynność procesowa w myśl przepisów postępowania utraciła skuteczność. Efekt taki wywołuje wydanie zarządzenia o zwrocie pozwu, umorzenie postępowania, cofnięcie pozwu lub innej czynności powodującej przerwę biegu przedawnienia, zmiana powództwa obejmująca rezygnację z pierwotnie dochodzonego roszczenia, upadek zabezpieczenia.

W konsekwencji Sąd ustalił, że roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu. Powód wniósł pozew 25 marca 2013r., tak więc przed upływem terminu przedawnienia roszczenia i pozwana nie może skutecznie uchylić się od jego zaspokojenia.

Uwzględniając powyższe rozważania Sąd na podstawie powołanych przepisów w zw. z art.496kpc orzeczono jak w punkcie 1) wyroku. O kosztach Sąd orzekł na podstawie art.98kpc

Sąd nie znalazł podstaw do rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty uznając, iż takie rozwiązanie byłoby nieracjonalne albowiem spłata zadłużenia w ratach proponowanych przez pozwaną trwałby ponad 36 lat. Zważywszy zaś na wysokość dochodów deklarowanych przez pozwaną i obciążenia jej budżetu, realna spłata nawet tak niewysokich rat jest wysoce wątpliwa. Co istotne jednak pozwana wraz ze swym byłym mężem są właścicielami nieruchomości, która stanowi zabezpieczenie spłaty wierzytelności, a zatem ona stanowi majątek z którego powód może uzyskać pełne zaspokojenie.

SSO Anna Łosik